

Sammandrag

Invandringspolitisk samhällskontrakt

Författarna:

Osmo Soininvaara

Jussi Pyykkönen

Mars 2025

Akava

Sammandrag

En lösning på dödläget i invandringspolitiken

Finland har ett strukturellt problem som beror på att befolkningen åldras och att vi har brist på arbetskraft, och invandring är en partiell lösning. Samtidigt är invandringen förenad med samhälleliga spänningar och osäkerhet som behöver avhjälpas genom en balanserad och konsekvent politik.

Osmo Soininvaara och *Jussi Pyykkönen* föreslår i en rapport beställd av Akava Works och Centralhandelskammaren att problemet ska lösas genom ett invandringspolitiskt samhällskontrakt. Syftet med samhällskontraktet är att

- människor som genom arbete har möjlighet att skapa en god framtid för sig själva och sin familj flyttar till Finland
- hållbarhetsgapet i den offentliga ekonomin blir mindre i och med att antalet sysselsatta inte sjunker, vilket det skulle göra utan invandring
- företagen inte ska lida av arbetskraftsbrist och möjligheterna att det uppkommer innovationer växer.

Enligt författarna är ett invandringspolitiskt samhällskontrakt en konkret och realistisk lösning på pottläget i invandringspolitiken. Genom en kontrollerad och välavvägd politik kan Finland dra nytta av invandringen och samtidigt förebygga de risker och spänningar i samhället som den medför.

Samhällskontraktets grund

För att invandringen ska ge maximal nytta och de problem som den medför minimeras, föreslås i rapporten ett **invandringspolitiskt samhällskontrakt** som bygger på tre centrala principer:

- 1. Poängsystem och visum för arbetssökande** – Arbetsinvandringen ska grunda sig på sannolikheten för sysselsättning.
- 2. Fokusområden för den humanitära invandringen** – Antalet asylsökande bör sänkas och antalet kvotflyktingar höjas.
- 3. Incitament för integration** – Det ska göras mera lockande att skaffa sig arbete och lära sig landets språk, och segregering ska förebyggas effektivt.

Poängsystem och visum för arbetssökande

Processen vid invandring bör läggas om så att de som flyttar till Finland i huvudsak är personer som med stor sannolikhet kan få arbete. I modellen med ett poängsystem bedöms sökandenas språkkunskaper (finska, svenska, engelska), utbildningsnivå, arbetserfarenhet, ålder och möjlig återstående tid arbetslivet samt eventuella arbetserbjudanden eller arbetsplatser i Finland.

De som fått lägre poäng kan söka visum för arbetssökande, som inte ger rätt till social trygghet. När sysselsättningskriterierna är uppfyllda ska visumet kunna uppgraderas till ett uppehållstillstånd.

Den humanitära invandringen och asylsystemet

Det nuvarande asylsystemet är sårbart genom att det kan missbrukas samtidigt som det är orättvist för de allra mest utsatta. Målet är att flytta tyngdpunkten från asylsystemet till kvotflyktingar, som kan väljas mera kontrollerat via FN:s flyktingkommisariat. Detta minskar människosmugglingen och det mänskliga lidandet.

Förbättrad integration

De som flyttat till Finland måste snabbt och effektivt ges tillträde till arbetsmarknaden. Detta kräver att språkinläring och arbete kombineras, att den sociala tryggheten görs mera sporrande, att segregation förebyggs och att den finska företagskulturen öppnas upp för mångfald.

Stegen framåt

Enligt författarna kommer invandringen att vara en av de största frågorna i nästa regerings regeringsprogram. Den bör enas om ett övergripande paket som förbättrar såväl möjligheterna till ekonomisk framgång som den sociala kohesionen.

Rapporten betonar att Finland **på längre sikt behöver en parlamentarisk konsensus kring invandringpolitiken**. En ombytlig politik, där man ömsom försvårar invandring, ömsom underlättar den, ligger inte i någons intresse. Invandring till Finland kommer under alla omständigheter att förekomma också framöver, och den kan vara antingen kontrollerad eller okontrollerad. En kontrollerad invandring ger ekonomisk stabilitet och framgång medan en okontrollerad invandring för med sig politisk instabilitet.